

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 6 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Liogovih ulicah števil. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Društvo „Edinost“ pohvaljeno

Naš svetli cesar so pohvalili slovensko politično društvo „Edinost“ v tržaški okolici, katero je bilo tržaškega c. k. namestnika, izročivši mu svojo spomenico, naprosilo, naj obznani Njegovemu veličanstvu vdanost tržaških Slovencev, ki se nikakor ne vjemajo z onimi Lahoni, ki po Italiji propogando delajo za odtrganje Trsta od Avstrije, in se vedejo, kakor da bi govorili v imenu celega Trsta. Tem rogoviležem nasproti so prosili tržaški Slovenci, naj se konstatira, da slovenska okolica, kakor tudi Slovenci v Trstu, protestirajo proti vsem tem agitacijam, ker hočejo cesarju in Avstriji zvesti ostati. Da so svetli cesar to izjavo blagovolili na znanje vzeti in s svojim priznanjem odobriti, je za nas jako tolažljivo.

Pri tej priliki pa se nam vsiljujejo razne misli, če s tem najvišjim pripoznanjem primerjamo stanje Slovencev. Čudno je, da nas v tistem trenutku, ko cesar sami našo vdanost in zvestobo pohvalijo, naši nasprotniki na Kranjskem in Štajerskem proglašajo za veleizdajalce! Slovenski narod še ni nikdar svoje zvestobe prelomil, kakor nekateri drugi narodi v državi, ki pa hočejo sedaj imeti vso oblast, kakor na pr. Madjari. Slovenci so bili marveč od nekdanj najkrepkejši branitelji vladarjeve rodbine in hiše in so že cesarju Frideriku III. na jprvi na pomoč prihiteli, ko so ga punbarski Dunajčani oblegali. (Glej Valvasor IX. knjigo na strani 21.)

Že večkrat smo govorili o naših Italijanih.

Nam jih ni treba ovadovati, ker ves svet vé kaj hočejo, in ker sami pri vsaki priložnosti razodevajo svoje želje po združenju z Italijo. Tudi ne bomo dajali naukov Italijanom; oni naj se s svojo vestjo sami pogodijo, pa svoje začudenje izražujemo vnovič nasproti našim državnikom, ki morajo vsaj poznati težnje naših Italijanov, pa vendar v avstrijskem primorju le laški živelj na škodo slovenskemu podpirajo! S tem ne povemo nič novega, pa take reči se ne dadó dostikrat ponavljati. Pogledimo v Istro. Kako žalostne so tam razmere za zveste Slované! Laška manjšina samovoljno gospoduje nad slovansko večino in pripravlja ugodna tla za Italijo. V Trstu samem najdemo pač šole laške, najdemo tudi šole za Nemce, — katerih pa v Primorju nikjer ni —, le narodnih šol za zvesto slovensko prebivalstvo iščemo zastoj! Vsled tega se je slovansko mesto polahonilo in se še vedno poitalijančuje, naši državniki pa se jezé, če se čujejo evvivaklici Garibaldiju in zjedineni Italiji!!

Tudi na Goriškem se odriva slovenski živelj ter se prednost daje laškemu. Zares čudna politika, ki se nikakor ne vjema s pohvalo, ki je došla političnemu društvu „Edinosti.“ Že večkrat smo omenili, da je zedinjena Slovenija najboljšo sredstvo proti željam italijanskih lakomnikov.

Mi Slovenci tega nikdar ne bomo dopustili, da bi Trst prišel v laške roke, in če so Lahí tako nesramni, da zahtevajo za se celo

Primorje in Dalmacijo, ker je tam nekoliko laških družin, če stegajo svoje roké celó po Notranjskem, kjer nobenega Laha ni, ter nas Slovence smatrajo kot „objectum annectabile“, to je, dobro jedačo — potem smo mi v prvi vrsti poklicani in tudi pripravljeni, braniti naše meje proti Italiji za se in za Avstrijo. Dokler smo pa tako raztrgani in razkosani, kakor doslej, dokler se nam ne dá nobena oblast v roke, tako dolgo se ve, da smo tudi nezmožni, vspešno braniti se, in se naposled celo ne bodemo več mogli ustavljati vedno bolj prodirajočemu poitalijančenju, če nas bodo v državnih krogih ovirali namesto podpirali. Dajte nam toraj zedinjeno Slovenijo s krepkim in močnim deželnim zborom, potem se bomo že vedeli Lahom ubraniti! Kolikor vasi se pa več polahoni, toliko vasi je več zgubljenih za avstrijsko idejo! Mi pa smo navzlic tolikim stiskam, ki nam jih napravljajo naši politični nasprotniki, še vedno pripravljeni za pošteno vredno Avstrijo vse žrtve prenašati ter zato ne iščemo drugega plačila, kakor da so nam pravični. Ali je pa sovraštvo do Slovanov res že toliko, da bi nekateri raje videli razpad Avstrije kakor pa da bi nam Slovanom privolili ravnopravnost? — Ali je tako ravnaje mar koristno naši ljubi Avstriji in prevzišeni vladarjevi hiši? Trst bi nikdar ne bil laško mesto, ko bi se le nekoliko skrbelo za slovenski živelj.

Večina tamošnjih rodbin so slovanske korenike, ki so se pa v italijanskih šolah po-

Zgodovina českega vstanka l. 1618.

(Konec.)

V prezbiterij je bila postavljena miza z dvanajstimi sedeži, na katerih so se na božični dan posadili kralj in nekateri česki gospodje, mejnjimi se veda tudi Budovec in Roupovski, da bi prejeli sv. rešnje telo. Prišla je bila tudi velika množica gledalcev, kateri so deloma strmeli in se čudili, deloma se pa jezili zaradi pristopnega, dosedaj nikjer ne videnega načina, ker si je kralj sam krub lomil in drugim se podajali kosi. Stari utrakvistični nazori so bili še tako globoko vkoreninjeni, da se niso mogli odstraniti z dogodki poslednjih deset let. Zategadelj se ne smemo čuditi, da so mnogi gledalci obsodili kraljevo ravnanje za bogokletstvo.

V cerkvi so stali še skoro vsi oltarji nerazrušeni, dasiravno oropani svoje krasote, po božičnih praznicah so bili pa vsi odstranjeni. Ali ti boritelji še toliko prizanesljivosti niso imeli, da bi ne bili razrušili v kapeli sv. Sigmunda slikarije pri altarju Matere božje, katero je bil napravil Luka Kranich po povelji cesarja Ferdinanda in njegovega sina. Sedaj so se posvetovali, se ima li odstraniti cesarski nagrob-

nik, kateri je čisto neprilčno vmeščen, ker zavzema znaten prostor v središči cerkve. Roupovski, Budovec in Müller so bili zato, da bi se precej odstranil, ali Berka se je ustavljal zategadelj, ker bi to zbudilo veliko nevoljo in ta razlog je prodril. Nasproti temu so pa odbili vse epitafile v zidu.

Ko se je po mestu raznesla novica o tem, je kazalo ljudstvo glasno svojo nevoljo. Bili so povredjeni vsi njegovi podedovani nazori, ker se je zmerom prednost dajala okinčanim cerkvam; obsojevalo je tedaj ravnanje nove vlade in čutilo pred vsem, da mu je ta vlada tuja. Omikani so morali biti razjarjeni s surovim vničevanjem umotvorov slavnih mojstrov in umetnikov, katere so morebiti čislali iz vsega srca, s čemur gotovo niso postajali vdaneji novej vladi. Ali pred vsem je morala besnost, katera se je godila križanemu Rešitelju, vzbuditi dvomljivost, če je res novi kralj bolj tolerant nego Ferdinand II. Ta dvomljivost je postala skoro gotovost, ko je ukazal kralj staromestnemu svetovalstvu odstraniti veliko razpelo, katero je kinčalo praški most že stoletja. Vseobčna nezadovoljnost se je spremenila sedaj v odpor; svetovalstvo je odpovedalo, da ne učini tega, in se ni menilo za kraljeve grozovitve. Skultetus si je zastoj prizadeval z be-

sedo in pismom opravičiti ravnanje svojega gospoda. Na oboje se je pa oziralo le toliko, v kolikor se je govorilo, da je prepovedan tisk polemičnega spisa, kateri je imel ovreči Skultetovo trditve in kateri se je zdel toliko bolj temeljit, kolikor manj je bil znan.

Nevoljnost mej ljudstvom je zmerom bolj rastla in spremenila se je v sovraštvo, ko je kralj pokazal čez nekoliko dni z enakim opustošenjem staromestne jezuitske cerkve, da se vjema z barbarskim ravnanjem v cerkvi sv. Vida. V ta namen je jezditil v polnem kraljevem blišči v spremstvu svojega brata in anhaltskega kneza, 24. trabantov in mnogih lokajev, ki so korakali odkriti pred in za njim, v jezuitsko cerkev in dal tam ukaz, da bi se poslopje očistilo. Zaničevalne opazke o kraljevem ravnanju so se slišale sedaj v obče, primerjevala se je pristopnost Habsburških knezov s tem bliščem, kateri se pri jahanju v cerkev ni mogel z ničemur opravičiti. Na drugej strani se je pa pripovedovalo, kako se stiska na kraljevem dvoru in kako mislijo napraviti lastno mesnico in pekarijo kakor tudi lastno pivovarno, da bi si rokodelci ničesar ne prislužili, kako se českim vradnikom krati plača, in več takega.

Pri teh opazkah se je pozabljevalo, da je moral kralj, naj je že porabil ve-

časi polahonile; to nam pričajo rodbinska imena, ki se navadno končajo z „ich“ (ič) ali „ig“ (ik). Slovenec se laškega jezika kaj hitro nauči, in ker že prvi rod, to je otroci slovenskih staršev, pri vednih italijanskih pogovorih pozabijo prvotni slovenski jezik, se jako hitro cele rodbine poitalijančijo. Le na tak način je Trst lašk postal, le na ta način so se mnogi izneverili svojemu narodu, in ob enem izneverili tudi Avstriji, ter se sedaj za Italijo potegujejo.

Skrčite v Trstu laške šole, odpravite nepotrebne nemške, in pustite mladino, s a m o s l o v a n s k o m l a d i n o, podučevati v slovenskem jeziku, in nemudoma se bo pokazalo da Trst ni lašk, da stoji na jugoslovanskih tleh, na tleh Avstriji zvestih!

O novinarstvu.

I.

Naj tudi v novem letu še nekoliko spregovorim o novinarstvu in nekako dopolnem v zadnjih številkah preteklega leta objavljenih pet člankov o tej reči. Danes se hočemo pečati s vprašanjem: Ima li katoličan kake dolžnosti v oziru na novine ali časnike? Morda bi se komu bedasto zdelo to vprašanje? Seveda — kdor bi zahteval naravnosten dokaz iz sv. pisma ali cerkvenih določil preteklih vekov, temu ne bi mogli vstreči; pa on bi pozabil, da so dolžnosti obzirne, da se menjajo po času, stanu, okoliščinah. Kdor je pazno bral in malo pomislil prve članke mojega spisa, morda si je že sam zvezal novinarstvo in dolžnosti katoličanov o njem. To zvezo še natančneje pojasniti, je namen zadnjim sestavkom, katerih prva govori o negativnih, druga o pozitivnih dolžnostih.

Vsak katoličan ima sveto dolžnost: ne brati, ne kakorkoli podpirati slabih časnikov; izjemljem seveda one, kateri jih redoma bero, da jih morejo ovreči in one, ki jih bero le semtertje iz važnih vzrokov, pa še ti naj jih vsaj ne podpirajo, če mogoče. Kteri pa so slabi časniki? Belgijski škofje odgovarjajo nam v pisanju 5. avg. 1843: „Slaba moramo imenovati vse ona pisana ali tiskana dela, naj že izhajajo s kakoršnim koli imenom ali obliko,

liko ali malo, vse plačati s svojimi falskimi novci, in da je dosedaj le posojeval deželi novce, ali ničesar ne prejemal. Pa lastnih napak ni hotel videti nikdo, ljudstvo je ostrilo svoje jezike le nad mladim knezom, pri katerem se je imelo početkom vse za izvrstno. Sedaj se ni več oziralo na iste priproste načine ali na srčnomilo prijaznost, s katero si je prizadeval Friderik pridobiti svoje nove podložnike. Se je li podal v spremstvu jednega samega služabnika v Zvezdo na lov, ni bila všeč ta premala družina, če je snel klopuk pred vsacim, ki je prišel k avdijenci in če je spremil skoro vsacega iz sobe, so se slišale zopet o tej dvorljivosti zbadljive opazke; tudi so se spodtkali, če je veselo plesal v katerem plemskem gradu ali palači in je hotel pri tem poljubovati gospodičine in gospe, ali če se je peljal zvečer na saneh in je večerjal pri katerem českem gospodu. Neprijatelji njegovi so ga imenovali kralja Zimuega, ker so trdno pričakovali, da njegovo gospodovanje ne preстане zime. (Naslov „kralj Zimni“ se nahaja v jednej saskej listini od januarja 1620 in v jednej bavarskej listini skoro iz iste dobe. Tedaj mu je bilo ime, pod katerim je postal falski grof svetoznan, dano davno pred njegovim padcem)

Slavin.

v katerih se napada pozitivno katoliška vera bodisi v svojih verskih naukih, ali življenji in veljavi, v svojem duhovstvu, glavarju in služabnikih, bodi v nravni in kazni ali disciplini.“ To se zgodi semtertje naravnost, tako da so očitni brezbožni nameni, semtertje pa, posebno v krajih, kjer je vera še bolj vkoreninjena, ker se z golim brezbožtvom nič ne opravi, pod krinko dobrovoljnosti, ljubezni do ljudstva, da še celo skrbljivosti za vero. „Mi ne črtimo vere, ne zaničujemo duhovščine“, to so navadne fraze teh skritih časnikarjev, „mi hočemo odpraviti le to, kar je v cerkvi zastarelega, mi želimo, da bi duhovstvo napredovalo v duhu časovem; zahtevamo, naj se cerkev ne vtika v državne reči; da, duhoven naj ima vpliv na prižnici, tam ga poslušajmo, a z navadnim življenjem on nima ničesa opraviti, nikar ne sprejemajmo njegovih svetov; on govori ali iz sebičnosti ali pa iz srednjeveških nazorov; v politiko naj se duhoven ne meša, drugače ne, kakor če se poteguje za nas.“ To je pisanje onih, ki na tihem delujejo, pa zato ne brezuspešno; vvodnih člankov nimajo sicer zoper vero, pač pa povzdigujejo brezbožnike tujih dežela, kot najbolj iskrene varhe ljudske sreče; Gambetta jim je najzmernejši politik, ki se je Mac Mahonu ustavljal edino le, da bi se Franciji mir ohranil; Garibaldi trudi se, da bi edino Italijo osrečil itd. V podlistkih pregrevajo kako staro že tisučkrat zavrženo historično laž ali učeno zmoto, če tudi le bolj od daleč, v podobi hipoteze, da zbujajo dvom o resničnosti krščanskih idej; pridigujejo ljubezen do vsega človeštva in razumévajo pod to lepo besedo indiferentizem; v dopisih hvalijo kacega malo bolj liberalnega duhovnika in s sveto gorečnostjo grajajo fanatične duhovnike, posebno „kaplane“, ki zlorabijo prižnico in svoj sveti stan v hudobne namene; v drobtinice primešajo kako malo povestnico od duhovnika, ki je zapustil veliko premoženje; posebno radi svetohlinsko poročajo o duhovnu, ki je pozabivši se svojega stanu zabredel v pregreho in tako malo dajo spoznati svoj „cosi fanno tutti“. Razun tega donášajo še v kratkočasnicah, malenkostih, opazkah tisučev malih reči, ki bi v katoliškem listu morda nikogar ne pohujšale, v takih listih pa s takim namenom in v taki obliki nimajo drugega namena, kakor po malem škodovati veri in cerkvi. K takim listom spadajo vsi oni, katerih vredniki in dopisovalci so po večini brezbožniki, liberalci ali vsaj taki, katerim je vera postranska reč; oni sicer ne upajo naravnost na dan s svojimi názori; pa po noči sejejo ljuliko med gospodovo pšenico. Kako bo duh časnikov dober, če so pisalci malovredni? Se li zbirajo smokve z osata ali grozdje s trnja? V to kategorijo spadajo tudi oni politični listi, ki pravijo, da se v verske reči ne vtikajo in to v naših časih, ko je vendar politiki najvažnejše vprašanje versko in to ne samo pri nas, ampak še bolj drugod. „Kdor ni z mano, je zoper mene“ in „nihče ne more dvema gospodoma služiti“, velja tu v vsi strogosti. Neodločnost, nevtralnost in polovičarstvo v najvažnejših, da ne rečem edino važnih rečeh je nemogoče, nima nikakovega uspeha, in gotovo je, da so pri spremenjenih okoliščinah ravno taki ljudje in listi najhujši nasprotniki, kakor da bi se hotli maščevati, da so morali tako dolgo skrivati svojo hudobijo. Sapienti sat!

Z bojišča.

General Gurko je prekoračil po osemdnevem, silno težavnem maršu, v najhujšem mrazu, ko so bila pota vsa s snegom zameteva, pet

tisoč čevljev visoki Balkan Etropolski, ter dosepevši na južno podnožje premagal tam čakojoče Turke in jih razkropil na dva kraja. Jedni so bežali proti Zlatici, drugi proti Sofiji. Proti Sofiji marširajo sedaj trije oddelki slovanske vojske, jeden srbski iz Pirota, drugi ruski pod generalom Arnoldijem, in tretji ruski pod Gurkom. V Gurkov tabor je prišlo 80 čerkeskih beguncev, ki pravijo, da Turki trpé veliko od lakote in mraza. Turška posadka v Sofiji se računi sedaj na kakih 28.000 mož. Če se kmalo ne umakne na cesti proti Plodvivu, zna se jej kaj enacega prigoditi, kakor Osmanu v Plevni, da bo namreč obkoljeva, in se bo morala podati. Iz Petrograda se poroča, da so Rusi po nekaterih praskah 3. t. m. vzeli Sofijo, zgubivši le 24 mož.

Og drugodi, se nič važnega ne poroča; da je led na Donavi razdril mostove, smo že unidan povedali.

Po Bulgariji sploh je padlo mnogo snega, in hud mraz pritiska, da se je Rusom kaj težko premikati, še teže pa, naprej spravljati topove in živež za armado voziti. Tudi z ranjenci in bolniki, pa s turškimi vjetniki je velik križ.

Nek dopisnik poroča o hudem vremenu, ki je razsajalo v Šipki, na vrhu balkanskega prelaza, kjer stojita dva ruska polka na straži. Tri dni je zapored medlo, in ob enem je pihal tako hud in mrzel veter, da nobenemu človeškemu bitju ni bilo mogoče, na prostem ostati. Vojakom, ki so na straži stali, naredili so Rusi trdne, lesene kočé. Pa veter je te kočé z vojaki vred odnesel, ki so si komaj življenje rešili. Konji in druga živina je instinktivno pribežala k vojakom v barake in podzemeljske luknje, in vojaki so bili veseli da so se poleg živine nekoliko pogreli. Kajti ogoja zakuriti jim veter ni pustil, ker jim je ves dim v luknje nazaj stikal, da kar dihati niso mogli. Če bi jih bili Turki v tem hudourniku napadli, bi bili ruske ograde prav lahko vzeli; pa njim se pri takem vremenu menda tudi ni ljubilo, prikazati se iz svojih barak. Iz tega poročila si moremo nekoliko misliti, kaj ubogi vojaki na Balkanu trpe.

Ob srednem Lomu so bile neizdatne bitke. Rusi so se iz Izlatara umaknili v Mariani. Turki so razdejali most čez Mančko.

General Gurko poroča, da je bil 2. t. m. tudi boj pri Bugarovu, kjer stoji general Velšamirnov s 5 batalijoni in 6 topovi, pa oddelkom kavkaških kozakov. Turki so prišli Ruse od treh strani, ki so čakali, da so se jim Turki približali na 50 korakov, po tem pa so ustrelili in jih ob enem prijeli s bajonetom. Po strašnem klanju so Turki pobegnili, popustivši čez 1000 mrtvih in eno zastavo na bojišči. Rusi so zgubili okoli 200 ljudi. Razkropljenih Turkov so vjeli okoli 600 mož.

29. dec. so Rusi iz Jurjeva streljali na turški oddelek, ki je marširal proti Ruščuku. Neka bomba je priletela v hišo, nad katero je vihrala zastava z rudečim polumescem. Pa namesto bolnih, prihrumelo je iz hiše 300 oboroženih Turkov, kar priča, da Turki na svoje kosarne natkujejo zastave z rudečim polumescem, da bi Rusi nanje ne streljali, češ, da so to bolnišnice.

Pri Galacu je Donava že tako premrznila, da bodo šli v nekolikih dneh čez njo najtežji vozovi. Skoz mesto prihajajo dan za dnem ruski konjiki in drugi vojaki. Ruska vlada je z Rumunijo sklenila pogodbo, da vojaki proti primerni odškodnini pri ljudeh dobivajo stanovanje.

Iz Vana v Aziji poročajo Turki, da so v beg zapodili ruske konjike, ki so hoteli od-

peljati turške zaloge živeža, iz Batuma pa nanzanjajo, da Hovard paša s 4 ladjami bombardira ruske mesta ob pomorju in da jim prizadeva veliko škode.

Angleškimi listom, ki so trdili, da Rusija sme s Turčijo sicer neposredno skleniti premirje, ne pa miru, odgovarja „Agence Russe“ da je premirje nemogoče, če se prej ne dogovore o miru. Turčija je bila pod tem izgovorom Srbiji in Črnogori odrekla premirje in Rusija tudi ne bo ravnala drugač, kakor določuje narodopravna načela.

Turčija je menda obupala, da bi se rešila zadreg, ki ji preté od vseh strani. Vojni minister sicer nabira novih vojakov, katerih misli na noge spraviti 250.000 (?), veliki vezir Edem paša pa je odstopil in tudi Damat paša boče to storiti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. januarja.

Avstrijske dežele.

Državni zbor, ki se ta mesec zopet snide, bode takoj obravnaval pogodbo med Cislo in Translo. Dotični odsek je pretresel že vse predloge razun poročila kvotne deputacije in tistih 80 milj. gold., ki jih država dolžuje banki. Tudi ogerski odsek teh reči še ni rešil, razun tega pa je imel pretresati še nekaj colnih tarifov in pogodbo z avstrijskim Lloydom, kateremu je 5. t. m. državno podporo od 2 milj. znižal na 1.300.000 gld. ter odpravil vožaje med Reko in Liverpoolom, Trstom, Kalkuto, Cejlonom, Singaporom in Bombajem.

Hrvatska se pariške svetovne razstave ne bode vdeležila, ker je Ogerska pri dovoljenji dotične denarne podpore stavila take pogoje, ki za Hrvatsko niso dostojni. Dotični odsek se je tedaj razrešil.

Vnanje države.

Papež so imeli zadnji konzistorij v privatni svoji knjigarni. Njegov glas bil je jasen in krepek. Naš cesar so jim v lastnoročnem pismu čestitali k ozdravljenju. — General Lamarmora je 5. t. m. v Florencu umrl.

Angleška vlada je pri vnanjih, državah zastoj popraševala, da bi podpirale njeno posredovanje med Rusijo in Turčijo.

Nemški socijalni demokrati hočejo Bismarka prisiliti, da bi zvezo z Rusijo raztrgal in ostal vsaj nevtralen, če ji neče naravnost nasprotovati. V ta namen hočejo socijalni demokrati osnovati ljudske tabore, ktere bo pa vlada najbrže prepovedala. — V Stolnem gradu (Stuttgart) je 5. t. m. umrl general Schwarzkoppen.

Francoski svobodnjaki hočejo duhovenstvu vzeti vse državne pravice in jih tako vkleniti, da bi se ne smeli ne ganiti ne oglašiti, ko se bode cerkveno premoženje jemalo, samostani odpravljali itd. Tudi prezidentu hočejo pristriči peruti in bodo izdelali novo postavo, po kateri bode narodni skupščini odgovoren.

Izvirni dopisi.

Iz Mozirja, 2. januarja. (Veselica v čitalnici.) V nedeljo 30. dec. smo imeli v naši čitalnici zopet prav zanimiv, vesel in slovesen večer. V primerno okinčanih čitalničnih prostorih se je bilo zbralo odlično število izbornih udov in rodoljubov iz trga in okolice. Počastilo nas je v naše veselje sè svojim prihodom lepo število vrlih rodoljubov iz Šoštanja, Žalca, Braslovč in gornje Savinjske doline. Najprej se je vršila volitev novega odbora, v

katerega so zopet voljeni iskreni domoljubje, značajni možje, marljive moči, ki bodo vrlo kakor dosedaj delovali na korist čitalnice. Poročilo g. tajnika in denarničarja nam je dokaz, da ima naša čitalnica lepo prihodnost.

Po končanem društvenem zborovanju pričela se je beseda. Gospod podpredsednik Ivan Govedič je pozdravil došle goste pobratimski: Dobro došli! ter v navdušenem govoru razložil namen čitalnice in povdarjal, kako mogočen faktor v sedanjem veku je asocijacija (združevanje) v narodnih zadevah. Treba je bližnjega spoznanja, izmene idej, točnega načrta, da se dela na korist in blagor naroda. Slovesni shodi v čitalnici mnogo vplivajo ne samo na trg, marveč tudi na celi okraj. Prehaja nadalje g. govornik na nasprotnike čitalnice, njezne cvetlice, na katero se je bila že takoj od začetka, ko še ni bila popolnem poglala peresca, spravila gnjusna gosenica, hoteč jo v kalu zamoriti. A žaba se je zastoj lotila trdega oreha. Konečno reče s povzdignjenim glasom: „Naša reč je pravična, podpirana s poštenimi sredstvi, ne bode toraj za kar bodi propadla. Poroštvo mi je Vaše rodoljubno srce, slovenski bratje, poroštvo mi daje narodna zavest Mozirskih tržanov i okoličanov. Pristréna zahvala Vam veleštovani gostje, da ste sè svojo navzočnostjo počastili našo čitalnico ter povišali svečanost današnjega dne. Naklonite našemu narodnemu zavodu in v bodoče verno srce, podpirajte ga po svoji moči in dam Vam zagotovilo: iz šibke cepike bode postala mogočno drevo, katerega tudi siloviti viharji protinstva izkoreninili ne bodo. K temu nam pomozí Bog in sreča junaška. Slava Vam, vrli Slovenci.“ Navdušeni živjo in slavaklici zadoneli so po čitalnici.

Nadalje ste se vrstile zaporedoma dve tomboli ter z ličnimi dobitki razveselile goste, kojim je bila sreča mila. Sledil je potem slovesen govor gosp. J. Kotnika na spomin slavnemu pesniku Fr. Preširnu. G. govornik, obče priljubljeni odgojitelj naše mladine, pojasnil je s kratkimi besedami Preširnov životopis, njegovo iskreno rodoljubje in neprecenljive zasluge kot ustvaritelja našega mloglasnega književnega jezika, lirične poezije in narodnega slovstva. Vidilo se je, da je govornik zajemal besede iz globine rodoljubnega srca nameravaje vzbuditi čut domovinsko svojih slušateljev. Zadonela je po končanem govoru prikladna pesem odličnih pevcev: „Domovina mili kraj.“ oglasila se je vrla godba ter v nemala plesaželjni svet za živahno rajauje. Vrstile so se zanimive napitnice Njih veličanstvu presvitl. cesarju našemu in njegovemu zmagovalnemu zavezniku caru ruskemu, jugoslovanskim bratom borečim se za pravico in svobodo. Vsi gostje so izraževali veliko navdušenost za narodno prosveto. Prijateljski smo se radovali pozno v noč ter bili prav poštene židane volje. Poslovlili smo se drug od drugega srčno zelež, da bi skoraj zopet tako veselega večera in veselice doživeli.

Domáče novice.

V Ljubljani 8. januarja.

(Deželnemu šolskemu svetu) je č. g. Simon Robič s Šenturske gore podaril zbirko 86 različnih vrst polžev. Odmenili so jih za ljudsko šolo v Krškem.

(Božičnica rokodelskih učencev) 6. t. m. je bila jako kratkočasna ter je pokazala, da katoliška rokodelska družba vrlo napreduje. Mgn. Jeran s svojim govorom, kakor tudi učenci s svojimi deklamacijami želi so pri navzočem občinstvu splošno pohvalo.

(Hranilnica) je imela včeraj 7. t. m. svoj občni zbor, ki je potrdil nasvet direktcije, da se hiša vladi proda za 120.000 gld., za novo poslopje pa da se kupi Novakova hiša za 25.000 gld. Dotične pogodbe so že podpisane, glede Novakove hiše pa se mora mestni odbor odločiti do 1. marcija. Hranilnica bi jako ustregla mestu in si pridobila velike zasluge, če bi kupila še Rösslnovo hišo in jo podrla ter zgradila primerno poslopje. Meseca oktobra 1879 se bodo morali vsi preseliti, ki stanujejo v hranilnici in v prvem nadstropji bode smela vlada že tedaj odpreti svoje kanclije, celo poslodje pa se ji bode izročilo še le oktobra meseca l. 1880.

(Pojasnilo na vprašanje) v dopisu iz Štajerskega v št. 2. „Slovenca“ t. l. zarad „Slovenske Pratičke“. Naša po c. k. kmet. družbi kranjski izdana Pratika za leto 1878, ima za varstveno marko našega založništva na prvi strani, štric c. kr. koleka tako le podoba sv. Jožefa.

C. k.

To je protokolirano vnažno znamenje naše zaloge, ktero ne sme nobena tiskarna ponarejati. —

Svarilo s sklicevanjem na to znamenje smo razposlali vsem trgovcem, kateri so kdaj kupovali našo Pratiko, in postavili ceno na debelo tako nizko, da si prodajalci ne zaslužijo z lepo pri katerem blagu tako hitro in z lahkoma toliko, kakor s prodajo naše Pratičke, in morejo jo, ako je treba, tudi ceneje prodajati, kakor po tiskani ceni. Mogoče je, da Kleinmayerjeva tiskarna prodajalcem svoje „slov. Pratičke“ še kateri krajcer več dobička ponuja, toda nam to ni znano in tudi ni mogoče zasledovati tako ravnanje.

Čuli smo pa še vsako leto in to tudi nanzanjali, da nekteri prodajalci sleparijo ljudi, ker prodajajo „slov. Pratiko“ za našo, zatorej tudi zdaj še prosimo vse prijatelje našega millega naroda, da ljudi svarijo in varujejo takega sleparjenja in takega blaga; prelakomne ali „slov. Pratičke“ prijazne prodajalce pa kaznujejo s tem, da jim tako blago nazaj pošljejo in jih tudi sicer opuščajo.

Zaloga naše res podučne „Pratičke“ za leto 1878 je še zadostna, da nemudoma moremo vstreči vsakim zahtevam.

V Ljubljani 5. januarja 1878.

Jos. Blaznikovi dediči.

Razne reči.

— Časopis katoliškega duhovenstva. To je naslov jedinemu vednostnemu časniku, katerega ima česko duhovstvo. Priporočamo ga naj topleje tudi tistim slovenskim duhovnikom, ki so češčine zmožni. V lanskem letniku so se priobčevale v njem vprašanja — časovna (bodočnost katol. narodov) — apologetična — (Mat. Prohazka o Darwinizmu) — bibliografije, eksegeze, cerkvena zgodovina, homiletika, irenika, pastirna, patriotika, cerkveno pravo, krščansko državništvo, kronika, bratovšina, sv. Prokopa, „Krščanska akademija“ in literatura. Opravništvo njegovo je v knjiž. arcib. kēhtiskarné v seminari v Praze.

— Duhovske premembe v lavantinski škofiji: Č. g. Jurčič pride za kaplana na Pako v braslovški dekaniji.

— Imenovanje. Davkarski adjunkt g. Karl Poš je postal davkarski kontrolor: višji logar Ludvik Dimnitz pa gre iz Gorice za višjega logarja v Gmunden. Janez Haufen je ime

novan za avskultanta na Kranjskem. Adjunkta sta postala: Dr. Aleks. Globočnik v Konjicah, dr. Avgust Nemanič pa v Slovenjem gradu.

— Pelikana so ustrelili 2. t. m. v Savi pri Krškem, ki je tehtal 12 funtov ter z raztegnenimi perutnicami meril 1½ seženj. Izročil se bode novomeškemu muzeju.

— Telegrafična postaja se je odprla v Prestranku.

— Ruska vlada je izdala od srede novembra l. 1876 vsaki dan nad 2 milijona rubljev za vojno.

— Volkuljo so ustrelili te dni v Kobili v okraju Krškem.

— Slovenska bibliografija. Sedaj bo začelo izhajati za rusko etnografijo silno važno delo: Narody Russiji, živopisni album, sostojaščij iz hromolitografovanih risunkov s tekstom. Marsikateremu Slovincu je malo poznano število različnih narodnosti na Ruskem, zategadelj naj naštejemo vsa ta ruska plemena in narodnosti, katerih podobe in opisi se bodo priobčili v omenjenem delu: 1) Velikorusi, 2) Malorusi, 3) Belorusi, 4) Poljaki, 5) Latiši, 6) Litovci, 7) Votjaki, 8) Zrijani, 9) Finci, 10) Mordvi, 11) Čeremisi, 15) Judje, 13) Cigani, 14) Moldavani (Rumunci), 15) Krimski Tatari, 16) Kazanski, simbirski in sibirski Tatari, 17) Baškiri, 18) Kirgizi, 19) Osetini, 20) Armenci, 21) Gruzini, 22) Imeretinci, 23) Mingrelci, 24) Gurijci, 25) Čečenci, 26) Lezgini, 27) Kabardinci, 28) Kurdi, 29) Jakuti, 30) Tunguzi, 31) Giljaki, 32) Ajni, 33) Burjati, 34) Kalmiki, 35) Samojevi, 36) Juraki, 37) Ostjaki, 38) Čukči, 39) Karjaki, 40) Kamčadali, 41) Buharci, 42) Hivinci, 43) Turkmeni, 44) Sarti, in 45) Uzbeki. Knjiga bo imela 8 zvezkov, cena vsacega zvezka bo 1 rubelj. Naslov za naročila: Boljšaja Masterskaja, na uglu Ekatarinogofskago prospekta, dom Nr. 11—43.

— Zakaj se množi siromaštvo mej ljudstvom? Iz vseh krajev zlasti iz nekaterih nemških in angleških prihajajo pritožbe ljudomilov zaradi razširjajočega se pijanstva. Tudi pri nas se ne smemo pohvaliti. Nemarne razvade pijančevanja so sedaj hud vdarec za mnoge naše kraje. Ni najmanjša vas ni brez te napake; povsod se dobe pijanci obojega spola. Pred vsako in za vsako „glibengo“ mora biti pijača. Brez „likofa“ se nič ne stori. Delavci ali delavci vprašajo že naprej, koliko bodo dobili žganja na dan. Žganju sledi pivo, da bi tako ne peklo, a pivu sledi žganje, da bi se laglje prebavljalo. Ni nijedne slovesnosti ne shoda, da pi se ne popivalo cele dni. Nasledek tega je, da kraj strašno obožava, da se množe dolgovi in oderuštva in da prihajajo zemljiša na boben. Popiva se in popiva in pri tem se zabavlja tem prokletim oderuhom — judom, zabavlja se visokim davkom, draginji i. t. d. ali na varčnost in treznost misli malo kdo. Slabo je, če se morajo dajati zakoni proti pijančevanju, če morajo uradi določevati gostilničarjem, koliko smejo točiti in razumnim ljudem, koliko smejo piti. Kaj storiti? Mora se zabraniti, sicer poginijo cela pokoljenja. Prodaja žganih pijač se mora omejiti, kakor se je n. pr. zgodilo na Dunaji, kjer je sklenil mestni zbor v poslednji seji: Spiritovi izdelki in prodaja žganih pijač naj postanejo v dunajskem policajnem okrogu koncesionirani. Koncesije za mestne potrebe zamorejo dobiti le zaupne osebe. Žgane pijače so podčinjene resnemu nadzorstvu s zdravstvene in policajne strani.“

„Našinec.“

— Zabavnik „Alte u. Neue Welt“ prišel je ravno kar na svitlo 6. snopič, ki obsega: Weihnacht vor'm Fenster. Gedicht v.

Georg Frh. von Dyhern. Er sucht seine Frau, von Reinhold Baumstark. Weltlith. Gedicht von Franz vom Rheine. Eine mittelalterliche Brautwerbung. Von Eugen Schnell. Mit neuer Bahn. Von Dr. F. A. Muth. Im Norden der Dwina. Erinnerungen aus der Verbannung v. Sigism. Grafen Kierdej. Weihnachtslieder: 1) Composition von Ottmar Dressler. 2) Gedicht von einer Klosterfrau. Zwei Weihnachtsgebräuche. Von Dr. Dreibach. Das Rosenthal von Kazanlik.

Illustracije pa so: Titelvignette. — Ein Veteran aus den Kreuzzügen. Originalzeichnung von Gustav Doré. — Der verhängnisvolle Pudding. Ein englisches Weihnachtsbild. — Titel- und Schlussvignette. — Die Schmückung des Klosterkrippchens. Nach dem Gemälde von Turletti. — Rosenölbereitung in Travna. — Rosenerate bei Kazanlik. Nach Skizzen von F. Kanitz. — Wer wohl die grösste Freude hat? Originalzeichnung von H. Mérté.

Razun lepe podobe „sveta družina“, ktero dobe vsi naročniki zastonj, imajo tudi priliko omisliti si še tri prekrasne oljnate podobe po jako znižani ceni, namreč „veselje o božiču“, in „otročko veselje“ pa „otročka žalost“. Prvo dobe naročniki omenjenega zabavnika nerazpeto za 3 gl. 60 kr. namesto za 6 gl., drugi dve pa po 48 kr., namesto po 96 kr. Vsako leto izide 18 snopičev po 24 kr. in se zamorejo naročiti pri vsakem knjigotržcu, ali pa naravnost po pošti.

— Učiteljske premembe na Kranjskem: Stalno umeščena sta gg.: Janez Kutnar v Žuženberku in Ignacij Vencajs pri sv. Križu. — Na Štajarskem: G. J. Glinšek pride za učitelja k sv. Doroteji pri Dornavi, g. Ludvik Tribnik za podučitelja k sv. Križu pri Slatini. Službeno doklada dobil je g. Franc Šijanec pri sv. Duhu pri Lučanah.

— Največja knjiga in zraven morda tudi najkrasnejša in najdražja se nahaja v glavnej morskovski cerkvi. To je evangelij, katerega je darovala tej cerkvi mati Petra Velicega, Natalija Nariškinova. Tehta 160 funtov in prenašati ga morata pri cerkvenih obredih dva precej močna možaka. Njegov z zlatimi obreski, dragimi kamni in perli okinčani vez velja 1,200.000 rubljev.

Eksekutivne dražbe.

8. januarja. 3. Kunčič od sv. Ane, v Tržiču. 3. Derganec iz Hudega, 3. Potočar iz Velike Bučne vasi, 3. Gačnik iz Brezja, 3. Kotar iz Dolenje Kamnice, 3. Gregorčič iz Strelca, 3. Jurčič iz Germul, 3. Gregorčič iz Družinske vasi, vsi v Novem mestu. 3. Leskovec iz Godoviča, v Idriji. 2. Bertič iz Sestranske vasi, v Loki. 2. Motovilec s Pijane gore, v Mokronogu. 1. Merzel iz Mačjega Dola, v Trebnjem 1. Peruš iz Srednje Bele, 1. Vindičar iz Stražiš, v Kranji.

9. januarja. 3. Bratovž s Podbrega. 1. Preprost iz Orehovca, oba v Vipavi. 3. Krinc iz Orklova. 3. Roh iz Gmanjce, 3. Sklander iz Žalovca. 3. Radovan, iz Prapreč, 3. Krašovec z Dolenjega Vrha, 3. Dežman iz Strelca, 3. Kastelic iz Žabje luže, vsi v Novem mestu. 3. Čuč iz Slavine, 2. Knebelj iz Sajovca, 3. Bajc iz Gorič, 3. Dolencec iz Čermalje, vsi v Senožečah. 1. Kos iz Stolp, Adame iz Male Loke, 1. Malin iz Straže, 1. Gerčar iz Išana, vsi na Brdu. 2. Železnik iz Gorenje laknice, v Mokronogu. 1. Nagoda iz Ravnika, Komovec in 3. Meden iz Cirknice, 1. Lekan iz Rovt, 1. Mihevec iz Dolenjega Logatca, 1. Hodnik iz Gorenje vasi, vsi v Logatcu. 1. Mlinar iz Stare vasi, 1. Čuk iz Lom, oba v Idriji.

Umrlj so:

Od 2. do 5. januarja: Janez Vindičar, del. 39 l., za vnetico hrbtenice. Jakob Molek, kajzar 42 l., za vnetico možganov. Janez Kerše, gost. o. 10 d., za čelustnim krčem. Zošja Habberger, poštnega oskrbnika ž. 55 l., za zaduščenjem. Jernej Jerina, del. 62 l., za raskom v želodcu. Marija Ramuta, kupč. v. 80 l., vsled starosti.

Loterijske številke 5. januarja.

Na Dunaju: 7, 67, 42, 43, 63.
V Gradcu: 26, 40, 27, 85, 41.

Telegrafične denarje cene 7. januarja.

Papirna renta 62.95 — Sreberna renta 66.40 — Zlataranta 73.20. — 1860letno državno posojilo 112.80 Bankine akcije 797 — Kreditne akcije 205.20 — London 119.55 — Srebro 103.90. — Cos. kr. cekini 5.66. — 20 frankov 9.58.

Pri založniku H. Ničmanu je na svitlo prišla

Slovenska kuharica

ali

navod navadna in imenitna jedila okusno skuhati, spisala in na svitlo dala

Magdalena Bleiweisova.

Da so bukve „Slov. kuharica“ občinstvu jako priljubljene in koristne, dokaz temu je urna razprodaja prvega natisa, ker je pa drugi natis pomnožen in tudi popravljen z novo in staro mero, upamo, da bodo naše slovenske kuharice radostno po njih segale.

Cena mehko vezane 1 gl. 50 kr., terdo vezane 1 gl. 80 kr. (1)

Koristno naznanilo prečast. duhovščini!

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč, lastnina

Alojzija Bader-ja

v Gorici,

ki je bila odlikovana s srebrno svetinjo in častnim diplomom pri svetovni razstavi v Parizu leta 1855, na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici 1854, Monakovem 1855 in Trstu leta 1871, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel po nizkih cenah, ki se ne kidajo in ne onečediijo altarja; gorijo mirno in se počasi povžijejo.

Cerkvena oskrbnikstva plačajo lahko koncem leta. Vsaka naročba se hitro in natančno izvršuje po pošti ali železnici. (4)

Lepa hiša

z enim nadstropjem blizu nunskega samostana v Gradišči na pokojnem kraju se prodaja prostovoljno s prav ugodnimi pogoji. Le nekaj gotovega kupnega plačila se tirja; drugo zná na hiši vpisano ostati.

Kdor želi kaj več o tem zvedeti, naj se oglasi pri opravištvu „Slovenca“. (2)

Prostovoljna prodaja mlina.

V prav prijetnem kraju na Kranjskem pri izteku reke „Kerke“ na prav močni vodi se prodaja mlin, katerega suša in povoden ne ustavlja. Imá pet tečajev s stopami. Tudi je lepa prilika si postaviti žago ali kovačnico. Zraven je zemljišča blizu treh oralov; tudi hostna in pašniška pravica. Hiša ima štiri sobe; dalje so tu potrebne kleti, kasča, skedenj, stanica za mrvo, dva živinska hleva in kozolec s šestimi razdeli. Vse je v prav dobrem stanju ter se bo oddalo po nizki ceni. Kdor želi to posestvo kupiti, naj se oglasi ali pisмено ali še bolj prav osebno pri posestniku

Francu Bregar-ju
na Kerki.

(1)

P. Obergurk bei Püsendorf.

Priporočilo.

Podpisani se prečastiti duhovščini vlnudno priporoča za prenovljenje starih ali izdelovanje novih altarjev in vsih dotičnih reči ter obeta poštno delo in kolikor mogoče po nizki ceni.

Tudi naznanjem, da imam v zalogi mnogovrstne okvirje in podobe za cerkve ter tudi dva izdelana križeva pota za manjše cerkve po 60 in 90 gl. (2)

Za dosedanje zaupanje se vsim lepo zahvaljuje

Leopold Götzl,

zlatar in podobar v Ljubljani.

Blažnikovi dediči v Ljubljani.